

Nationell uppdragsbeskrivning för patient- och närstående råd vid Regionala cancercentrum (RCC)

Denna nationella uppdragsbeskrivning för RCCs patient- och närstående råd (PNR) är utarbetad av patient- och närståendeföreträdare (PNF) tillsammans med samordnare för patientsamverkan vid landets RCC. Den är fastställd av RCC i samverkan 2014-02-06 och reviderad 2020-08-19. Innehållet kan anpassas efter sjukvårdsregionala förutsättningar.

Grundläggande uppdrag

Regionala cancercentrum har grundläggande uppdrag att stärka patientens ställning i cancervården. Enligt Socialdepartementets kriterier ska RCC "engagera patientrepresentanter i beslut rörande cancervårdens utformning och utveckling". Ett krav är att "företrädare för cancerpatienter och närstående finns företrädda inom RCCs organisation i beslutande eller rådgivande organ".

RCCs patient- och närstående råd ingår som ett självständigt råd i respektive RCCs organisation. Råden ska bevaka patient- och närståendeperspektivet i cancervården och det arbete som bedrivs inom RCC. Genom sina samlade erfarenheter ska råden bidra till cancervårdens utveckling för att möta patienters och närståendes behov på ett bättre sätt under hela vårdprocessen.

Förutsättningar

- Patient- och närståendeföreträdare till PNR kan rekryteras från patientföreningar, processgrupper inom cancerområdet i sjukvårdsregionen, lokala cancerråd med flera.
- PNF i ett patient- och närstående råd ska ha erfarenhet av cancersjukdom som patient eller närstående. Som ledamot ska man känna att man har kommit igenom sin akuta bearbetningsfas relaterad till cancersjukdomen.
- Ledamöterna i rådet bör komma från aktuellt RCCs geografiska upptagningsområde.
- En sammansättning som speglar samhället avseende kön, ålder, bakgrund och erfarenheter bör eftersträvas. Mandatperiodens längd, ledamöternas antal och fördelning i rådet kan variera beroende på riktlinjer vid respektive RCC.
- PNF ska fokusera på övergripande frågor som rör gruppen cancerpatienter och närstående, inte diagnosspecifika frågor eller enskilda patientärenden. Det kan därför underlätta om PNF tillhör patientförening eller har samverkan med annat nätverk/ forum av cancerpatienter eller närstående.
- Regionala cancercentrum ger administrativt stöd, som definieras av respektive RCC, och deltar vid PNRs möten.
- Nationell överenskommelse med beskrivning av uppdrag, tidsåtgång (inkl. tid före och efter möte), arvode, informationsansvar samt jävsdeklaration upprättas med PNF enligt [RCCs policy](#).
- RCC ska stärka möjligheterna för enskilda personer att verka som patientföreträdare på cancerområdet och har därför tagit fram en webbutbildning, www.cancercentrum.se/foretradarutbildning, som alla PNF ska ta del av så tidigt som möjligt. Webbutbildningen ska kompletteras med en fysisk utbildningsträff som RCC anordnar och kallar till.

Uppdrag för patient- och närståenderåd vid RCC

- Samarbeta med RCC för att uppnå en jämlik och optimal cancervård för alla, oavsett cancerform.
- Bevaka och identifiera frågor och förbättringsområden som är viktiga för RCC och PNR att arbeta med, utifrån ett patient- och närståendeperspektiv, och lyfta dessa till RCCs ledning.
- Ha en rådgivande och stödjande funktion för RCCs verksamhet.
- Vara remissinstans för övergripande frågor, vid behov. Detta kan variera mellan olika PNR men kan till exempel vara sjukvårdsregional cancerplan, nationella vårdprogram med mera.
- Identifiera utbildningsbehov och informationsinsatser för patientföreträdare i sjukvårdsregionen och utifrån detta planera aktiviteter tillsammans med RCCs ledning.
- Samverka med bland annat patientföreningar, nätverk och andra forum på lokal och sjukvårdsregional nivå i syfte att ta in synpunkter från andra patienter och närstående samt återkoppla information om PNR och RCCs arbete.
- Ha aktivt utbyte med PNF som är med i sjukvårdsregionala eller lokala vårdprocessgrupper inom cancerområdet. Med tanke på vårdprocessgruppernas centrala arbete i RCCs uppdrag är det viktigt att det finns en samverkan mellan PNR och företrädare i vårdprocesserna.
- Samverka med RCCs övriga fem PNR i landet kring nationella frågor. Alla RCCs patient- och närståenderåd har tillgång till varandras minnesanteckningar via RCCs webbplats och har samarbete via RCCs nationella arbetsgrupp för patientsamverkan (NAP).
- Stödja RCC vid rekrytering då PNF efterfrågas till arbetsgrupper eller möten med anknytning till RCC.
- Avge en årlig verksamhetsberättelse om rådets arbete och lyfta fram områden som ytterligare behöver prioriteras.

Arbetsformer för patient- och närståenderåd

- PNR har en ordförande och vice ordförande. Dessa utses enligt riktlinjer vid respektive RCC.
- Varje PNR har ett arbetsutskott vars sammansättning varierar beroende på RCC, men består åtminstone av PNRs ordförande och RCCs processledare/ samordnare för patientsamverkan. Arbetsutskottet hanterar inkomna ärenden, följer upp rådets möten och beslut samt fastställer dagordning. Kallelse med förslag till dagordning delges senast två veckor före mötet.
- Frågor att behandla i rådet kan föreslås av ledamot i rådet eller av RCC.
- Verksamhetschef på RCC eller av denne utsedd person är föredragande. Vid PNRs möten kan även andra representanter från RCC delta. Dessa har inte beslutsrätt i rådet.
- PNR kan bjuda in andra personer till specifika uppdrag och aktiviteter när rådet bedömer det lämpligt.
- PNR träffas minst två gånger per termin. Ledamöterna förbereder sig inför rådets möten genom inläsning av utskickat material och vid behov inhämtande av synpunkter från patientförening, nätverk eller liknande.
- Mellan ordinarie PNR-möten finns möjlighet för ledamöterna att arbeta med prioriterade områden i projektform. Tidsåtgången för dessa projekt varierar, men beskrivs i den projektplan som de deltagande ledamöterna tar fram inför projektstart. Avstämning av pågående projekt sker under PNRs möten.
- Varje PNR har två representanter i RCCs nationella arbetsgrupp för patientsamverkan (NAP). Dessa ansvarar för att delge NAP de synpunkter/frågor av nationellt intresse som PNR har samt ansvarar för återrapportering till rådet.
- Vid respektive RCC kan överenskommas om representation från PNR i RCCs styr- eller ledningsgrupp.